

BORGENSPOLICY FÖR SKURUPS KOMMUN

Fastställd av kommunfullmäktige § 181, 2010-08-30

1. ALLMÄNT

1.1 Ändamål

Ett kommunalt borgensåtagande är ett stöd från kommunen som syftar till att stödja en icke kommunal verksamhet. Ett sådant borgensåtagande är inte någon obligatorisk eller tvingande verksamhet för kommunen. Oaktat detta blir kommunen ibland efterfrågad som säkerställare på grund av sin breda förankring i samhällsekonomin, där framförallt beskattningsrätten ses som en garant för kreditvärdighet. Kommunal borgen skall emellertid tillämpas restriktivt.

Syftet med förevarande borgenspolicy för kommunen är att vad som anges häri skall vara styrande och vägledande för kommunens beslutsfattare och handläggare i de aktuella frågorna. Avsikten är därvid att åstadkomma en konsekvent hantering och styrning av borgensfrågor i kommunen. Dessutom syftar förevarande borgenspolicy till att upplysa kreditgivare och andra externa intressenter om efter vilka grunder kommunen åtar sig borgensförpliktelser.

Denna borgenspolicy avser inte inskränka i lagstiftning reglerat kommunal stöd i exempelvis socialtjänstlagen.

1.2 Den kommunala kompetensen

I kommunallagen finns kompetensbegränsande principer för kommuner. En kommun måste agera inom sin kommunala kompetens. Detta innebär att det måste finnas ett allmänintresse av den verksamhet som kommunens stöd riktar sig mot. Det skall alltså utifrån den kommunala kompetensen anses lämpligt och ändamålsenligt att kommunen befattar sig med angelägenheten. Kommunen är generellt förhindrad att ge individuellt inriktat stöd till enskilda näringsidkare. För att sådant stöd skall få ges krävs att det finns synnerliga skäl för kommunens åtgärd. Vidare får kommunalt stöd i form av borgensåtaganden inte lämnas på sådana villkor att en sund konkurrens motverkas.

1.3 Vanliga typer av borgensåtaganden

I allmänhet utformas ett borgensåtagande på något av följande sätt:

Enkel borgen

Vid enkel borgen blir borgensmannen betalningsskyldig först sedan det vid utmätningsförsök hos låntagaren/gäldenären har konstaterats att denne inte kan betala. En variant av enkel borgen är så kallad fyllnadsborgen. Ett sådant borgensåtagande används främst vid lån där säkerhet även lämnas i form av panträtt i den belånade egendomen. Betalningsansvar under en fyllnadsborgen

inträder normalt när pantsäkerheten har realiserats, men inte räckt för att betala långgivarens fordran.

Proprieborgen

Vid proprieborgen ingår borgensmannen borgen med förbindelse som gäller ”såsom för egen skuld”. Detta innebär att långgivaren vid utebliven betalning har möjlighet att kräva vem långgivaren vill av låntagaren eller borgensmannen (dvs. det föreligger ett solidariskt ansvar).

Generell borgen

En generell borgen är en variant av proprieborgen och innebär att inte endast befintliga, utan även kommande, skulder till långgivaren omfattas av borgensåtagandet.

2. OMFATTNING AV BORGENSÅTAGANDE

2.1 Borgensåtagandet syfte

För att kommunen skall få lämna ett borgensåtagande skall dess syfte vara att stödja verksamhet som inte bedrivs av kommunen själv, men som ur kommunalpolitisk synpunkt anses angelägen och ligger inom ramen för kommunens befogenheter (jämför ovan). De ändamål som åtagandet gynnar skall alltså sammanfalla med kommunens egna syften och intressen. Ett kommunalt borgensåtagande får inte äventyra eller fördyra kostnaden för den egna kommunala upplåningen.

2.2 Verksamhet och ändamål – allmänna begränsningar

Kommunal borgen skall endast lämnas om ett sådant åtagande är en absolut nödvändighet för genomförandet av projekt eller verksamhet som kommunen värderar som angelägen. Det är därför viktigt att klargöra ändamål och underlag för den verksamhet låntagaren/gäldenären bedriver innan borgen beviljas. Kommunal borgen får endast lämnas till förmån för:

- helägt kommunalt aktiebolag;
- delägt kommunalt aktiebolag där kommunen äger minst 25 procent av aktiekapitalet och då i den omfattning som står i proportion till ägandet;
- samtliga delägda kommunala aktiebolag såvitt avser säkerhet för pensionsskulder/pensionsåtaganden;
- Kommuninvest i Sverige AB; samt
- föreningar och organisationer.

Borgensåtaganden för föreningar och organisationer skall företrädesvis avse förening/organisation med anknytning till skola, socialtjänst eller fritid och som bedriver icke vinstdrivande verksamhet. Borgen kan lämnas till föreningar vars verksamhet syftar till att utveckla landsbygden, såsom organiserade byalag. Borgen till föreningar och organisationer får endast beviljas om

föreningen/organisationen tidigare har skött sina åtaganden och betalningar mot kommunen.

2.3 Utformning av borgen, belopps- och tidsgränser

Ett skriftligt borgensavtal som innefattar de villkor som anges i denna borgenspolicy skall alltid upprättas. Kommunen ska endast lämna enkel borgen (se ovan).

Ett borgensåtagande skall alltid vara tydligt avgränsad såvitt avser belopp och tid samt skall alltid skrivas ned i takt med att huvudfordran amorteras/minskas.

Vid borgen till annan än hel- eller delägt kommunalt aktiebolag får kommunens åtagande maximalt gälla för ett belopp om 1 500 000 kronor. Vid borgen till annan än hel- eller delägt kommunalt aktiebolag skall låntagarens/gäldenärens egna insats normalt motsvara åtminstone 10 procent av den totala investeringen. För det fall egen insats är lägre än vad som nu har angivits, eller helt saknas, skall skälen till detta motiveras särskilt i ansökan. Nya borgensåtaganden skall tidsbegränsas till 10 år. Redan ingångna åtaganden skall, vid förnyelse, om möjligt tidsbegränsas på motsvarande sätt.

För det fall kommunens borgensåtagande avser långfristiga lån skall låntagaren/gäldenären redovisa en amorteringsplan (rak amortering) att gälla för lånet. För föreningar/organisationer skall amortering påbörjas inom ett år. Lån kan omsättas hos olika institut, men ursprungliga amorteringsplaner, återstående löptider och belopp får inte överskridas utan en ny prövning av borgensåtagandet.

Kommunens regressrätt skall skrivas in i villkoren för borgensåtagandet.

Borgen för lån i utländsk valuta får inte tecknas.

3. RISKANALYS

En kommun har skyldighet att ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Kommunala medel skall hanteras med försiktighet. Av detta följer att stor restriktivitet skall prägla kommunens iklädande av borgensansvar.

Ett borgensåtagande innebär alltid ett risktagande. Kommunens beslut att ingå ett borgensåtagande skall alltid föregås av en noggrann analys/bedömning av den risk som borgensåtagandet medför för kommunen. Vid sådan riskanalys skall bland annat följande övervägas:

- politiska risker (varvid kommunens ekonomiska åtaganden i övrigt bör beaktas);
- affärsmässiga risker (innefattande låntagarens marknadsposition); och
- finansiella risker (innefattande kreditvärdering av låntagaren, bedömning av låntagarens/gäldenärens möjligheter att fullfölja sina åtaganden, bedömning av lån, låneobjekt och lånevillkor samt bedömning av möjlighet att finansiera objektet på annat sätt och kostnaden för alternativ finansiering).

Risicanalys skall därefter göras kontinuerligt under tiden som borgensåtagandet består och skall baseras på ett gediget ekonomiskt underlag med beaktande av bland annat arten och omfattningen av förpliktelser, förändringar i ekonomiska förutsättningar, lagstiftning, enskilda händelser, m.m. En riskanalys skall göras vid förnyande av äldre borgensåtaganden.

4. RISKAVGIFT

Kommunens borgensåtaganden är förenade med kostnader och risker för kommunen som skall kompenseras genom en avgift. Avgiften skall täcka kostnader för administration, m.m.

För borgensåtaganden avseende kommunens hel- eller delägda dotterbolag utgår en årlig borgensavgift om 0,3 procent av borgensbeloppet vid utgången av avgiftsåret. Avgiften erläggs en gång per år i efterskott (senast den 31 mars). Vad som nu har angivits skall dock inte gälla såvitt avser borgen för pensionsskulder/pensionsåtaganden.

För borgensåtaganden som lämnas till annan än hel- och delägda dotterbolag utgår en årlig borgensavgift som fastställs av kommunfullmäktige i samband med beslut om borgen (se nedan), dock minst 0,1 procent av kvarstående skuldbelopp vid utgången av avgiftsåret. Avgiftens storlek skall sättas i proportion till risken med borgensåtagandet. Avgiften erläggs en gång per år i efterskott (senast den 31 mars).

5. SÄKERHETER

Vid tecknande av kommunal borgen bör kommunen, om möjligt, kräva säkerhet från låntagaren/gäldenären för hela eller delar av borgensåtagandet. Säkerhet kan därvid bland annat krävas som:

- pantbrev i fast egendom (prövas efter förmånsläge);
- företagsinteckning;
- säkerhetsöverlåtelse av byggnad på ofri grund;
- solidarisk borgen från styrelsemedlemmar (personlig, eller annan typ av underborgen); och/eller
- intäkter för kommande bidrag.

För det fall säkerhet lämnas i form av pantbrev i fast egendom får ytterligare belåning i pantsatt fastighet som utgångspunkt inte ske utan kommunens medgivande.

Låntagare/gäldenär skall som ett villkor för att borgen beviljas förbinda sig att hålla de objekt och de investeringar som borgen lämnas för betryggande försäkrade under den tid som borgen skall gälla. Kommunen skall fortlöpande hållas underrättad om att försäkringen gäller.

Låntagaren/gäldenären skall utan anfordran tillstålla kommunen låntagarens/gäldenärens fortlöpande redovisning och årsredovisning.

6. HANDLÄGGNING

6.1 Ansökan

Ansökan om kommunal borgen skall ställas till ekonomikontoret. En borgensansökan skall innehålla:

- formell ansökan om kommunal borgen, undertecknad av behöriga firmatecknare;
- revisions- och verksamhetsberättelse samt resultat- och likviditetsbudget för låntagare/gäldenär avseende ansökningsåret;
- i förekommande fall stadgar, uppgift om antal medlemmar och medlemsavgifter i låntagare/gäldenär;
- uppgift om verksam styrelse samt firmatecknare i låntagare/gäldenär;
- noggrann beskrivning av den verksamhet som låntagaren/gäldenären bedriver, innefattande beskrivning av verksamhetens ändamål;
- noggrann beskrivning av den investering och verksamhet som ansökan avser med tydligt angivande av dess ändamål;
- ekonomisk kalkyl innefattande de budgeterade investeringskostnaderna och de intäkter varmed investeringen avser finansieras, av kalkylen skall bland annat framgå hur det lån för vilket borgen söks skall avbetalas;
- ekonomisk kalkyl innefattande en budget för de tre närmaste verksamhetsåren avseende låntagarens/gäldenärens inkomster och utgifter;
- uppgifter om villkoren för det lån som borgensåtagandet avser; och
- uppgift om vilken säkerhet som kan erbjudas.

6.2 Administration

Efter synpunkter från ekonomikontoret bereds ärendet av kommunstyrelsen.

Borgensärenden administreras av ekonomikontoret. I arbetsuppgifterna ingår att:

- ta emot och bedöma ansökningshandlingar och att göra en ekonomisk bedömning av låntagaren/gäldenären och låneobjektet samt av konsekvenserna för kommunen i anledning av borgensåtagandet;
- verkställa kommunfullmäktiges beslut;
- föra ett komplett borgensregister som omfattar låntagare/gäldenär, beslut (år, paragraf), giltighetstid, typ av lån, ursprungligt belopp som omfattas av borgensåtagandet, kvarvarande belopp som omfattas av borgensåtagandet, långivare och eventuella säkerheter;

- införskaffa föreskrivna säkerheter och att, vid borgen för fastighetslån, kontrollera att fastigheten inte belånas ytterligare mot säkerhet i pantbrev;
- kontrollera hos försäkringsbolag att objektet eller investeringen som omfattas av borgensåtagandet är tillfredställande försäkrat;
- efter beslut fakturera riskavgift; och
- långtidsbevaka kommunens regressrätter i anledning av infriade borgensåtaganden.

7. **BESLUTSGÅNG**

Beslut om borgensåtagande fattas, efter ansökan härom i enlighet med vad som anges ovan, av kommunfullmäktige. Inför ett beslut om borgen skall kommunen bland annat göra en noggrann prövning av den risk åtagandet medför för kommunen från ett ekonomiskt och strategiskt perspektiv. Först efter att ett beslut om att lämna borgensförbindelse har vunnit laga kraft får underskrift av relevanta handlingar ske.

I beslut om kommunens borgensåtagande skall följande regleras:

- beslutets giltighet (jämför nedan);
- borgensåtagandets löptid;
- uppgift om låntagare/gäldenär för vilken förpliktelsen ställs;
- uppgift om för vilket objekt eller vilken investering borgensåtagandet utställs;
- typ av borgen;
- typ av lån och lånets omfattning samt uppgift om eventuell amorteringsplan;
- beloppsbegränsning för borgensåtagandet;
- tidsbegränsning för borgensåtagandet;
- uppgift om vilken eventuell säkerhet kommunen erhåller;
- villkor om att borgensobjektet är försäkrat under borgensåtagandet;
- kommunens rätt till insyn i borgenstagarens verksamhet; och
- riskavgiftens storlek.

Borgensåtagandets giltighetstid, dvs. den tid som åtagandet står till låntagarens/gäldenärens förfogande, är begränsat till ett år räknat från tidpunkten för kommunfullmäktiges beslut. Därefter är erbjudandet förfallet, varvid ny prövning måste göras och nytt beslut måste fattas.

8. REDOVISNING AV BORGEN

Den kommunala redovisningen skall bland annat informera om de förpliktelser som kommunen har iklätt sig. Kommunallagen och god redovisningssed kräver att kommunen i sin årsredovisning upplyser om borgensförbindelser och övriga förbindelser. En riskbedömning av kommunens borgensåtaganden bör göras varje år i årsredovisningen. I årsredovisningen skall (med belopp) framgå de förpliktelser under borgensåtaganden som kommunen har varit tvungen att infria.
